

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 15ην Νοεμβρίου 1970
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν, 22.30 - 23.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΑΒΙΣ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

90^η

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροὶ ἀγαπητέ μου Γιάννο. Σήμερα σέ ὅποιο ἐστιατόριο νά πᾶς, σέ ὅποια ταβέρνα ἢ μικροταβερνάκι, ἀκόμη καὶ στά οὐζάδεια, τό πρῶτο πρᾶγμα πού βρίσκεις εἶναι ρωσική σαλάτα. "Ἔτσι δέν εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πραγματικά ἔτσι εἶναι. Στό μικρότερο οὐζάδικο ἂν βρεθῆς, ἕνα οὔζο ἂν παραγγείλῃς, στό πλατάκι μέ τόν ἀπαραίτητο μεζέ, θά ὑπάρχῃ καὶ ὀλίγη ρωσική σαλάτα. "Ἄλλοτε δέν ἦτανε ἔτσι τά πρᾶγματα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἶσαι καλά Γιάννο. "Ἄλλοτε, στά παλαιότερα χρόνια τῆς Ἀθήνας, ἡ λεγομένη ρωσική σαλάτα ἦτανε τελείως ἄγνωστη στόν πολύν κόσμον. Μόνο σέ γεύματα ἐπίσημα μπορούσε ἡ οἰκοδέσποινα νά σερβίρῃ τέτοια πολυτέλεια καὶ νά καμαρώνῃ : θά πάρτετε ὀλίγη σαλάντ ρύς ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ξέρεις πού ὀφείλετο αὐτό ; Στὴν μαγιονέζα... Τότε ἡ μαγιονέζα ἦτανε ἀληθινὴ μαγιονέζα, μέ αὐγά, λάδι καὶ λεμόνι. Καὶ ἡ δυσκολία τῆς δέν ἦτανε ^{βεβαιά} (τά ὕλινά, μέ ἡ παρασκευὴ τῆς. Πολύ ~~σπάνια~~ συχνά, μιὰ μαγιονέζα ἔκινε στὴν παρασκευὴ τῆς καὶ γινότανε νερούλη. Φυσικά ὑπῆρχαν διάφορες συνταγές γιὰ τὴν θεραπεία τοῦ κακοῦ καὶ οἱ παλιές ἀθηναῖες οἰκοδέσποινες, ἀνταλλάσσανε αὐτές τίς συνταγές μεταξύ τους : Σᾶς ἔκοψε ἡ μαγιονέζα ; Λίγο χλιαρὸ νερό τῆς ρίχνετε καὶ ξαναδένει ἀμέσως... "Ἡ :

Νά 'χετε ^{πάντα} ένα αύγό βρασμένο σφιγτό καί ρίχνετε τόν κρόκο μόνο στήν κομμένη μαγιονέζα, τήν δουλεύετε καί ή μαγιονέζα ξαναγίνεται.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μοῦ φαίνεται πώς ἔχεις δίκαιο. Ἡ δυσκολία τῆς παρασκευῆς τῆς ἀληθινῆς μαγιονέζας, ἔκανε τίς νοικοκυρές νά τήν ἀποφεύγουν. Κι' ἔτσι ἡ ρωσική σαλάτα μέ τήν ἀπαραίτητη μαγιονέζα τῆς, ἦταν προνόμιο γιά τά ἐπίσημα γεύματα, γιά τά μεγάλα σπίτια τῆς Ἀθήνας, τίς πρεσβεῖες καί τά δύο τρία ἀριστοκρατικά ξενοδοχεῖα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σήμερα ὅμως πού ἔχουν βρεθεῖ τόσοι τρόποι γιά τήν νοθεία τῆς μαγιονέζας, ἔχει γίνει κοινή ὑπόθεση ἡ ἱστορία τῆς ρωσικῆς σαλάτας καί ἕνα μικρό παιδί ἀκόμη, μπορεί νά ρίξη στό μίξερ αύγά, λάδι καί λίγο λεμόνι, βάζει τό μίξερ στήν πρίζα καί... ἡ μαγιονέζα εἶναι ἔτοιμη...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ τήν διαφορά ὅτι δέν εἶναι μαγιονέζα, ἀφοῦ τῆς βάζουν καί πατάτα βραστή γιά νά δέση καί νά σφίξη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά τί σοῦ ἦρθε σήμερα Δημήτρη νά πιάσωμε κουβέντα γιά τήν μαγιονέζα; Συνήθως μιλάμε γιά τήν παλιάν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά γιά τήν παλιάν Ἀθήνα μιλάμε πάλι. Καί σοῦ ἔλεγα ἀγαπητέ μου Γιάγνο ὅτι ἔλλαξαν τά χρόνια, ἀλλάξανε καί τά ἔθιμα καί τά συστήματα καί ἡ μαγειρική καί τά γοῦστα. Μοῦ φαίνεται ὅτι καί στά ἐστιατόρια ἀκόμη, στίς ταβέρνες καί τά μαγαριά ἔχει ἀλλάξει πολύ ἡ κατάστασις. Σκέψου Γιάγνο ὅτι σήμερα καί τό μικρότερο λαϊκό ταβερνάκι, διαθέτει κατάλογο φαγητῶν, ἐνῶ ἑξήντα ἑβδομήντα χρόνια πρίν, τά μικρομάγαζα τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶχανε ἕνα μαυροπίνακα στόν ὁποῖον ἦταν γραμμένα μέ κιμωλία τά τρία τέσσερα φαγητά πού διέθετε κάθε μέρα τό μαγαζάκι, ^{δηλαδή} φασόλια σοῦπα, μαρίδες τηγανιτές, ἀρνάκι ψητό, ραδικια σαλάτα καί τυρί φέτα κατά κανόνα. Ὅποιο φαγητό σωνότανε ὁ ταβερνιάρης τό ἔσβηνε ἀ ὁ τόν πίνακα ἀφοῦ ἦταν γραμμένο μέ κιμωλία. Νά σημειώσης Γιάγνο ὅτι αὐτός ὁ μαυροπίναξ λεγότανε ἀβάκιον ἢ ἄβανας... καί ὁποιοῦ ἔτρωγε ὄλα τά γραμμένα

στόν μαυροπίνακα, στόν ἄ β α κ α, φαγητά, λέγανε : ἔφαγε τόν
ἔ μ π α κ α...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ὅστε ἀπ' ἐνεῖ βγήκε ἡ γνωστή φράσις γιά ἕναν πολυφαγᾶ : τρώει
τόν ἔ μ π α κ α ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἀπ' ἐνεῖ βέβαια. Καί μάλιστα μπορῶ νά πῶ μέ βεβαιότητα ὅτι ἡ
λέξις ἔχει φθαρεῖ ἀπό τήν πολλή χρῆσι καί τήν λαϊκή ἀγραμματω-
σύνη καί πολλοί λένε : Τρώει τόν μπάνακα !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ὅπως δῆποτε, ἐπειδή στήν ἀρχή τῆς ἀποφινῆς μας κουβέντας εἶπες
πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί καί μιλήσαμε γιά τήν ^{ρωσική σαλάτα} ~~μακαρόνια~~ πού ἔλλοτε
ἦτανε σπάνιο φαγητό ἐνῶ σήμερα ἔχει γίνει κοινότατο ἔδεσμα,
φαντάζομαι ὅτι καί ἡ εξέλιξις τῶν φαγητῶν στά ἐστιατόρια, θά
παρουσιάζη διαφορές ἀπό τήν παλιά ἐποχή ἕως σήμερα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί βέβαια παρουσιάζει διαφορές. Πρῶτα πρῶτα διαφορά στίς τι-
μές, δεδομένου ὅτι τό κοινότερο φαγητό, μιά μακαρονάδα νά ποῦμε
πληρωνότανε ἐκατό χρόνια πρίν, στά 1870, μιά δεκάρα στά καλά
ἐστιατόρια καί μιά πεντάρα στά δεύτερα ἢ παρασιατιανά. Καί σέ
ποσότητα ἦτανε σχεδόν διπλάσια ἡ μερίδα, ἀφ' οὗ τά μακαρόνια τά
σερβίριζαν σέ βαθύ πιάτο σούπας. Καί ἐν θέλῃς μάλιστα νά ξέρῃς
ὁ πελάτης εἶχε ἀξιώσεις γιά τήν δεκάρα πού ἔδινε, γιατί ἤθελε
τά μακαρόνια του νά συνοδεύωνται μέ μιά πατάτα μαζί. Καί ὁ
σερβιτόρος ἐφώναζε : Μία μακαρόνια, γεώμηλον κατακορύφως !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτό τό " γεώμηλον κατακορύφως " τό ἔχω ἀκούσει καί ἀπό ἄλλους.
θαίνεται πῶς ἦτανε χαρακτηριστική πραγματικότης. Ἐπίσης ἔχω
ἀκούσει ὅτι δέν ἦτανε λίγοι πού παραγγέλνανε : μισή μερίδα ρα-
δίκια, ἐνισχυμένα. Τί ἐννοοῦσαν λέγοντας " ἐνισχυμένα ".

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά μήν εἶναι μισή μερίδα ἀκριβῶς, μά κάτι περισσότερο ἀπό μισή.
Καί ὁ σερβιτόρος παράγγελνε : Ραδίκια μισή, ἐνισχυμένα ἀρνούντως
ἔλαιον περιπλέον...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια τά γναρσόνια τῶν ἐστιατορίων εἶχανε καί γιοθμορ
ἀρνετό.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όλοι οί παλαιοί άθηναίοι είχανε χιούμορ έπαγγελματικό. Άλη-
σμόνητος πρέπει νά είναι στους παλαιούς άθηναίους, ό Λάζαρος,
ένας σερβιτόρος στό περίφημο έστιατόριο τής όδου Σταδίου, τό
"Α σ τ υ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Έστιατόριον "Α σ τ υ ; Στήν όδόν Σταδίου ; Ποσ άκριβώς
βρισκότανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ μιá στοά, άνάλυπτη στοά, δίπλα στό βιβλιοπωλεσο Κάουφμαν.
Ό Λάζαρος λοιπόν ήτανε χιουμορίστας, κατά τόν τρόπο του βέ-
βαια. Όταν του έλεγε ό πελάτης του : Λίγο νερό Λάζαρε, ό
Λάζαρος μετεβίβαζε τήν έπιθυμία του πελάτου στόν βοηθό του :
Μικρός, φέρε ύδρογόνον στό έξη...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Έτσι τό 'λεγε τό νερό ; Ύδρογόνον ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έτσι του έρεσε. Καί για τό κρασί φώναζε : Ρητινίτην άνόθευτον
τό ήμισυ τής όνκας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μέ άλλα λόγια ό Λάζαρος αυτός θά ήτανε τύπος. Θα τόν γνωρίζανε
όλοι οί άθηναίοι, τουλάχιστον όσοι συχνάζανε στό "Αστυ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τύπος καταπληκτικός. Πρώτα πρώτα έπίστευε ότι είχε μάθει γαλ-
λικά, διότι μιá μέρα του έτυχε ένα πελάτης φραντσέζος ό όποτος
ήθελε νά φάη μακαρόνια καί τά παρήγγειλε φραντσέζικα : Ντέ μα-
καρονί σ' έλ βοσ πλαί. Ό Λάζαρος κατάλαβε φυσικά, άφοσ ήτανε
περίπου ή ίδια λέξις, μ' από τήν ήμέρα εκείνη έλεγε : Εύκολα
είναι τά φραντσέζικα. Μακαρόνια, μακαρονί, πιλάφι - πιλαφί,
σαλάτα ραδίικα - σαλατί ραδικί, μοσχάρι στιφάδο - μοσχάρί
στιφαδί καί τά λοιπά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Φαντάζομαι τά ρέστα. Θα έλεγε : Κοτοπουλί μιλανεζί, αντίδια
άύγολέμονο - αντίδι άύγολεμονί καί τέτοια... Όμως δέν νομί-
ζεις μιá καί βρισκόμαστε σ' αυτήν τήν έποχή του 1880, νά θυμη-
θοσμε καί κανένα λησμονημένο τραγούδι ; Καί ύπάρχει ένα
πού δέν τό 'χομε πεϊ ποτέ : Σ' αγάπησα νά 'χω ζωή, αλλά ζωή
δέν έχω...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ας τό άκούσωμε λοιπόν.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΜΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Αγάπησα νά 'χω ζωή

άλλά ζωή δέν έχω...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγούδι)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ομολογώ ότι αυτό τό τραγούδι δέν τό ήξερα, αλλά...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τί "άλλά" ; Τί θα πη "άλλά" ; 'Αφού όμολογεΐς ότι δέν τό ήξερες τό τραγούδι αυτό, τό ά λ λ έ περιττεύει.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί μου άγαπητέ, παίρνεις πολλή φόρα και δέν μέ αφήνεις νά μιλήσω. Σου είπα ότι τό τραγούδι αυτό, 'Αγάπησα νά 'χω ζωή αλλά ζωή δέν έχω, πραγματ κα δέν τό είχα άκούσει, αλλά κάτι μου έθύμησε και αυτό άκριβώς άποδεικνύει πώς είναι πραγματι- κότης τό τραγούδι.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Δηλαδή, σαν τί σου θύμησε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά παρωδία. Σέ μία μονόπρακτη λωρωδία του 'Ανδρέα Νικολάρα του παλαιού έκείνου τύπου που γύριζε πάντα μέ τήν κιθάρα του μαζί, υπάρχει ένας πανταδόρος που τραγουδάει σέ μία μαγείρισ- σα : 'Αγαπησα νά 'χω φαΐ, αλλά φαΐ δέν έχω. Γυρνά στον δρόμο άπ'τό πρωΐ και έλλο δέν άντέχω... Και βγαίνει ή μαγείρισσα στό παράθυρο και του πετá ένα χαρτί μέ πέντε κεφτέδες και μία φέτα ψωμί.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Θαυμάσια λοιπόν. Για νά υπάρχει παρωδία, σημαίνει ότι τό τρα- γούδι αυτό ήτανε πολύ γνωστό στην έποχή του και είχε έπιτυ- χία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλώς. Και τώρα ής ξαναγυρίσωμε στα παλαιά άθηναϊκά φαγη- τά. Ξέρεις κάτι ; Πρίν ειδοθη και κυκλοφορήση ο περίφημος δδηγός της μαγειρικής του Τσελεμντέ, υπήρχε ένας άλλος μι- κρός δδηγός Μαγειρικής, ένα βιβλιάρκι άσήμαντο μέ τίτλο ο Μαγειρος και χρονολογία έκδόσεως : 1865, δηλαδή ένατόν πέντε χρόνια πρίν.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τό 'χεις αυτό τό βιβλιάρκι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι μόνο τό έχω, μά θά σέ παρακαλέσω νά διαβάσης μία δύο συνταγές, γιά νά καταλάβουν οί σύγχρονοι άθηναίοι τί τρώγανε οί παλαιοί. Διάβασε έδώ στήν σελίδα 66 νά ποθμε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιά νά δοθμε τί θά φάμε. (Διαβάζει) Κρόμμου παραγεμιστά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί είπες ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό πού άκουσες. Κρόμμου παραγεμιστά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοβαρά μιλάς Γιάγιο ; Κρομμύδια παραγεμιστά ; Πώς γίνεται αυτό ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα θά σοθ διαβάσω τήν συνταγή καί έν σοθ κάνη κέφι, δόσε έντολή στό στίτι σου νά σοθ έτοιμάσουν κρομμύδια παραγεμιστά. Λοιπόν, διαβάζω. Λάβε κρόμμου τινά άσπρα μεγάλα, βράσε τα μέ νερόν, έκβαλε τά έσωθεν φύλλα, μέ τά όποια θέλεις σχηματίσει ένα κ οπάνισμα μέ ψίχαν φωμίου βρεγμένην είς φωμόν όφαρίου, άμύδαλα τινά καβουρδισμένα, πιπέρι, γαρύφαλλα κοπανισμένα, άγγά καί τυρίον τριμένον. Γέμισε μέ τό κοπάνισμα τοθτο τά κρόμμου, άλεύρωσέ 'τα, βούτηξέ 'τα είς άγρόν κτυπημένον καί τηγάνισέ 'τα μέ βούτυρον. Κατόπιν δύνασσαι νά τά φάγης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έγώ άσφαλώς δέν πρόκειται νά φάω κρομμύδια παραγεμιστά μέ φωμί καί μύδαλα, έν θέλης όμως δοκίμασέ 'τα έσύ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιά στάσου, γιατί έδώ άνεκάλυφα κάτι πιο ένδιαφέρ ν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίτλος : Σάλτσα γλυκεία καί ξινή. Αυτό άνεκάλυφες ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό. Δέν σοθ φαίνεται ένδιαφέρον ; Μία σάλτσα ξινή καί γλυκεία ταυτόχρονα. Λοιπόν διαβάζω : Κτύπησε έντός ποτηρίου τινός 40 δράμια ζάχαριν κοπανισμένην μέ έπτά δράμια ξυδι. Πρόσθεσε 4 δράμια κουνουάρια καί 5 δράμια σταφίδα καθώς καί έν τεμάχιον σοκολάταν τριμένην. Βάλε τό όλον νά βράση επί τινά λεπτά τής ώρας καί πήξε 'το μέ φωμίον τριμένον. Κατόπιν φάγε τήν σάλτσαν αυτήν μέ κυνήγιον, περδικας ή λαγωόν καθώς καί πών είδος άγρίων πτηνών καί τετραπόδων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θαντάσου λοιπόν Γιάγιο τί θά τρώγανε ού παλαιοί άθηναίοι άν προσπαθοῦσαν νά μαγειρέφουν σύμφωνα μέ τίς συνταγές αύτου του βιβλίου : Σαλτσα μέ ζάχαρι, ξεύοι καί σοκολάτα τριμένη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Παρατηρῶ ὅμως κάτι. φαίνεται ὅτι εἶναι Ἰταλικό αύτό τό βιβλιαράκι καί ὁ Ἕλληνας μεταφραστής, ὅέν σιέφτηκε ὅτι αύτά πού τρώγονται ἢ έτρώγοντο στήν Ἰταλία, ὅέν μπορούσαν νά φαγωθοῦν καί άπό Ἕλληνες. Μαντεύω δέ ὅτι αἱ οἱ συνταγές αυτές θά εἶναι μεταφρασμένες άπό τά Ἰταλικά, γιατί τό σιφάδο, παραδείγματος χάριν, τό άναφ'ρει ὡς σ τ ο υ φ φ ᾱ τ ο ν, ὅπως λέγεται Ἰταλικά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Π ολύ σωστή ἢ παρατήρησί σου Γιάγιο, αλλως τε βλέπω έδῶ ὅτι καί τά γλυκύσματα πού άναφέρει, εἶναι ὅλα Ἰταλικά. Τά άμυγδαλωτά τά λέει : κροκάντε καί διαβάζω καί κάποιο γλυκό μέ τήν ὀνομασία σ π ο υ μ ᾱ ν τ ι πού τό μεταφράζει ὡς άφρογλύμισμα

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐπό τήν περιγραφή μαντεύω ὅτι πρόκειται γιά μπεζέδες, άφ'ῦ συβιστᾶ ὁ μάγειρος : Κτύπησον ὀώδεκα άσπράδια αύγῶν μέ 60 δράμια ζάχαριν εἰς κόνιν καί ὀλίγον ᾄρωμα. Γέμισον έξ ἡμισείας μικρά τινα χάρτινα δοχεύα καί ψῆσον εἰς φούρνον πολλά συγκερασμένον. Τί έννοεῖ ὅμως φούρνον συγκερασμένον :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ φούρνο δυνατό ὅπως γίνονται οἱ μπεζέδες. Βλέπεις άπ' αύτό ὅτι οἱ φραντσέζοι χρησιμοποιοῦν πιό ποιητική γλῶσσα γιά τά γλυκά τους. Τούς μπεζέδες οἱ Ἰταλοί τούς λένε : σπουμάντι δηλαδή άφρώδεις, ένῶ οἱ γάλλοι τούς άποκαλοῦν μ π α ι ζ έ μέ ἄλλα λόγια : φιλιά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω ὅτι άρνητά χορτάσαμε μέ φαγητά καί γλυκά καί μπροσμε νά ποθμε καί κανένα τραγουδί. Ἐφήνομε τήν κλειώ νά θυμηθῆ κανένα του κερλοῦ της.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ὅπως τό φύλλο σάν μαραθῆ
τό παίρνει ὁ έννεμος καί τό πετάει
έτσι κι ἡ ὀόλια μου καρδιά

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί θά 'λεγες ἂν ξαναγυρίζαμε στά ἐστιατόρια τῆς παλιᾶς 'Αθήνας;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μαντεύω ὅτι ἡ κουβέντα σου ἄνοιξε τήν ὄρεξι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν ἀποκλείεται. 'Ασφαλῶς ὅταν ἡ 'Αθήνα ἔγινε πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, δέν θά ὑπῆρχε κανένα ἐστιατόριο στήν πόλι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εστιατόριο ; 'Εδὼ δέν ὑπῆρχαν οὔτε σπίτια στήν πρωτεύουσα τόν Δεκέμβριο τοῦ 1834. Ὅμως ἀναγκαστικά, ἀφοῦ τὰ ὑπουργεῖα μετακομίσανε στήν 'Αθήνα, θά 'πρεπε κάπου νά τ ρῶνε οἱ ὑπάλληλοι καί οἱ βαυαροὶ ἀξιωματικοί καί σιγά σιγά ἔρχισαν νά δημιουργοῦνται ἐστιατόρια, μαγειρεῖα στήν ἀρχή μέ δυό τρία φαγητά τουρ κικῆς κουζίνας φυσικά, μέ παπαμάδες, ἀτζέμ πιλάφι, σουτζουκάκια καί κλοφτέδες ὅπως λέγανε τότε τοὺς κροκέδες καί ἄλλα σχετικᾶ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶπως ἔχει διασωθεῖ κανένα ὄνομα μαγείρου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ 1834 ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η παράδοσις ἀναφέ ρει κάποιον μάγερα Μ ε μ ἄ. Κεφαλονίτης ἦτανε αὐτός, Γεράσιμος τό ὄνομά του καί χαϊδευτικᾶ Μερᾶς. Αὐτός εἶχε μαγειρεῖο στό Ναύπλιο, ὅπου ἦτανε πρῶτα ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους, μέ ὅταν εἶδε ὅτι ὄλη του ἡ πελατεία πῆγε στήν 'Αθήνα, μετέφερε καί ὁ Μερᾶς τίς κατσαρόλες του καί τίς γαβάθες του στήν νέα πρωτεύουσα καί ἄνοιξε μαγέρικο, μέ τόν ἐπίσημο τίτλο τοῦ " Ρεστωράν ἡ Εὐρώπη " ἀπέναντι στήν Καπνικαρέα σ' ἕναν παλιό ἐρειπωμένο σταῦλο. Τό καλύτερό του φαγητό ἦτανε ὁ παπαμάς καί διηγεῖται ὁ Καμπούρογλου, ὅτι ὁ ποιητής Παναγιώτης Σοῦτσος τοῦ ἔλεγε ὅταν ἔμπαινε στό μαγερικό του νά φάη :
- Μᾶς τᾶραξες μωρ ἔ Μερᾶ - μέ τόν αἰώνιο παπαμά... Τοῦ τό εἶχε πει τόσες φορές πού ὁ Μερᾶς εἶχε βαρεθεῖ νά τό ἀκούη. Καί μιᾶ μέρα τοῦ ἀπήντησε : " Ἄν δέν σου ἔρέσει ὁ παπαμάς - φάε καί ρόστο ἂν προτιμᾶς... "
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅστε ὁ Μερᾶς εἶναι ὁ πρῶτος ἐστιατορας στήν 'Αθήνα στά 1834;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν ΄χι ὁ πρῶτος, πάντως ἕνας ἀπό τούς πρῶτους, γιατί ὁ Χριστόφορος Νέζερ, ὁ βαυαρὸς ἀξιωματικὸς ποὺ ὕψωσε πρῶτος τὴν ἑλληνικὴ σημαία στὴν Ἐπιρόπη, παπὸς τοῦ κομινοῦ Χριστοφόρου Νέζερ, ἀναφέρει στὰ Ἀπομνημονεύματά του τὸ ζεῦγος Κάζαλι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάζαλι ; Τί ἦτανε αὐτοί ; Ἴταλοί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ ἄνδρας ἦτανε Ἴταλός. Παλαιὸς ὑπαξιωματικὸς ποὺ εἶχε πολεμήσει μὲ τούς φιλέλληνες καὶ τὸν Ἴταλό ἀξιωματικὸ Σανταρόζα. Εἶχε ἕνα μάτι μόνο, τὸ ἀριστερό, γιατί τὸ δεξιὸ εἶχε χάσει σὲ μιὰ μάχη. Τὸ περίεργο σ' αὐτὴν τὴν ἱστορία εἶναι ὅτι ἡ κυρία Κάζαλι, ἦτανε μιὰ κοντρή, ξανθὴ βιεννέζα ποὺ τῆς ἔλειπε τὸ ἀριστερό μάτι καὶ εἶχε μόνο τὸ δεξιόν...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ ὄρατο ζευγάρι. Ὁ σύζυγος εἶχε τὸ ἀριστερό του μάτι καὶ ἡ αὐστριακὴ σύζυγος τὸ δεξιόν. Καὶ εἶχανε ἀνοίξει ἐστιατόριοι

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶχανε ξενοδοχεῖο στὸ Μοναστηράκι καὶ ἐστιατόριο μαζί. Αὐτὰ τὰ γράφει ὁ Χριστόφορος Νέζερ στὰ Ἀπομνημονεύματά του. Μπορεῖς νὰ διαβάσης τὴν σχετικὴ περιγραφή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιὰ δόσε μου γιατί θά ἔχη ἐνδιαφέρον. (Διαβάζει) Μολονότι τὸ ζεῦγος Κάζαλι εἶχε ἀπὸ ἕνα ὀφθαλμόν, οἱ δύο ἐκεῖνοι ὀφθαλμοὶ ἦσαν ὀξυοερνέστατοι εἰς τούς λογαριασμούς των. Ὅσον ἐμεγάλωναν αἱ τιμαὶ τῶν φαγητῶν, τόσον ἐμειοῦντο αἱ μερίδες καὶ ὅσον ἠύξανετο ἡ πελατεία τοῦ ξενοδοχείου, τόσον ἐγέμιζε τὸ ταμεῖον τοῦ ζεύγους Κάζαλι ποὺ ταχέως ἐπλούτισαν καὶ ἔγιναν ὑπερήφανοι. Ἡ κυρία Κάζαλι εἶχε δέκα κυνάρια καὶ δύο φύλακας διὰ νὰ κηγαίνουν τὰ σκυλάκια τῆς περίπατον...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μὲ αὐτὰ τὰ δέκα σκυλάκια τῆς κυρίας Κάζαλι ὑπάρχει κι ἕνα χαριεστάτο ἀνέκδοτο. Μιὰ μέρα ἔτρωγε στὸ ἐστιατόριο τοῦ ἐπὶ Κάζαλι ὁ Κωλέτης, ὁ περίφημος γιατρός τοῦ Ἁλῆ Πασᾶ ποὺ ἔγινε καὶ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐτρωγε λοιπὸν στὸ μαγαζὶ τοῦ Κάζαλι, ἀλλὰ τὸ ἔρνεκι ψητό ποὺ τοῦ εἶχανε σερβίρει τοῦ φάνηκε σκληρὸ καὶ ἐζήτησε τὸν διευθυντὴ τοῦ ἐστιατορίου. Ὁ Κάζαλι παρουσιάστηκε. Δὲν μοῦ λέτε, τὸν ρώτησε ὁ Κωλέτης

πόσα σκυλάκια έχει ή έρίτιμος κυρία Κάζαλι ; Δένα σκυλάκια έξοχώτατε
 άποκρίθηκε έκπληκτος ό Κάζαλι. Μπορώ νά τά δω ; Γιατί έξοχώτατε ;
 'Αγαπάτε τά σκυλάκια ; Δέν τ'άγαπώ καθόλου μά θέλω νά τά ίδω και
 νά τά μετρήσω, γιατί άν λείπη κανένα, ίσως νά έχη γίνει άρνάκι ψητό

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι ότι αυτό τό χωράτό του Κωλέτη, θά έκανε τόν γύρο της
 'Αθήνας και όλοι θά ζητούσανε νά δοϋνε τά σκυλάκια της κυρίας
 Κάζαλι... Δέν νομίζεις όμως ότι πρέπει νά θυμηθούμε και κανένα
 τραγούδι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καμμιά αντίρρησης και μάλιστα, μπορώ νά σου πω μία προτίμησί
 μου. Θά ήθελα ν'άκούσω τήν περίφημη " Πεταλούδα ". Μία πεταλού-
 δα νά 'μουνε... νά πέταγα σιμά σου...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεί α πιάνου) Μία πεταλούδα νά 'μουνε
 νά πέταγα σιμά σου...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

(Μετά τό τραγούδι)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό τό ζευγάρι των ιδιοκτητών του ξενοδοχείου, είχε πολύ
 άσχημο τέλος. 'Η άπληστία του ζεύγους Κάζαλι, τό είχε κάνει άν-
 τιπαθητικό και σιγά σιγά ή πελατεία έφευγε. Σκέφου όμως ότι εί-
 δε μέρες δίπλας τό ξενοδοχείο αυτό, άφου μία έφημερίδα του 1842,
 μαζ πληροφορεί ότι τήν τελευταία Κυριακή της 'Αποκριής του 1842
 τό δικηγορικό σωμα των 'Αθηνών παρέθεσε γεϋμα είς τήν μεγάλην
 αίθουσαν του ξενοδοχείου " Εύρώπη " του ζεύγους Κάζαλι. "

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είπες ότι είχαν άσχημο τέλος οι σύζυγοι Κάζαλι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι οι καπόροι. Πέσανε έξω, έδημιούργησαν χρέη και πήγανε
 κι'οι δύο στην φυλακή. Και ό μέν Κάζαλι, αυτοκτόνησε στην φυλα-
 κή, ή δέ ξανθή μονόφθαλμος γυναίκα του, πέθανε κι'αυτή στην
 φυλακή λίγο άργότερα. "Όπως δήποτε όμως, τό ξενοδοχείο πού
 είχανε ιδρύσει ήτανε καύχημα για τήν 'Αθήνα πού έως τότε δέν
 είχε παρά τό περίφημο χάνι του Φρανσουά...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό χάνι του Φρανσουά ; Γι'αυτό δέν μιλήσαμε ποτέ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν έτυχε. Τό χάνι του Φρανσουά βρισκότανε απέναντι άκριβώς από τήν έκκλησία τής 'Αγίας Ειρήνης, στην όδόν Αιόλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κι' αυτός ό Φρανσουά, τί ήτανε ; Φραντσέζος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καθολικός φραγκολεβαντινος από τήν Σμύρνη. Τυχοδιώκτης τής έποχής που έλεγε πως ήτανε παλαιός λοχίας του Ναπολέοντος, μά ήξερε λιγώτερα φραντσέζικα από τούρκικα και άκόμη λιγώτερα έλληνικά. Πάντως τό χάνι του Φρανσουά ήτανε όνομαστό και διέθετε και έστιατόριον - παραπεύρω - μέ τήν έπιγραφή : Πετρούπολις.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ξέρω ποιό λές : Τό περίφημο έστιατόριον, όπου τά γυαρσόνια, οί σερβιτόροι φορούσαν φουστανέλλες και όταν οί πελάτες θέλανε νά σκουπίσουν τά χέρια τους από τίς σάλτσες, φωνάζανε τόν σερβιτόρο και καθarίζανε τά δάκτυλά τους στό πίσω μέρος τής φουστανέλλας, γιατί τό μπροστινό μέρος ήτανε για τά χέρια του σερβιτόρου που, όπως γράφει μία έφημερίδα τής έποχής εκείνης, ήτανε έκείνα απροσπέλαστον διά χεΐρας σχεδόν καθαρές...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννη. Μπράβο που τά θυμάσαι. Πρέπει όμως νά προσθέσωμε ότι αυτός ό Φρανσουά, ήτανε τύπος στην 'Αθήνα τής έποχής εκείνης και είναι γνωστόν ότι όταν κανέναν πελάτη του παραπονιότανε ότι τήν νύχτα τόν έφαγαν οί κορηοί στό κρεβάτι του, ό Φρανσουά έπαιρνε ύφος περίλυπο και άπαντούσε : Τί νά κάνω μουσιού ; Ν' αρχίσω νά σκοτώνω κορηούς ; Δέν θά τεκλειώσω ποτέ. Και τί ψυχή θά παραδώσω σκοτώνοντας τά πλάσματα του θεού ;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Νομίζω Δημήτρη μου ότι ή κουβέντα για τά παλαιά έστιατόρια δέν τελειώνει πολύ εθνολα και καλά θά κάνεμε νά τήν συνεχίσωμε στην προσεχή μας συνάντησι. Για τήν ώρα, ές θυμηθούμε μία πόλιν τής παλαιάς έποχής, τήν περίφημη " Βιέν Πουπούλ " πριν τελειώσωμε

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Βιέν Πουπούλ - βιέν Πουπούλ , βιέν...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλι πέρασε ή ώρα μας Γιάννη και πάλι θά διακόψωμε... 'Αρεβουάρ λοιπόν για τήν έρχόμενη Κυριακή...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τήν ίδια πάλι ώρα.